

Epistola gratulatoria qua podagram sine sale explicat ac defendit et Georg Sigismundo Liebezeit ... / Michael Alberti.

Contributors

Alberti, Michael, 1682-1757.

Liebezeit, György Zsigmond, 1690-1739.

Publication/Creation

Halle, 1713]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fm77u2tk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

EPISTOLA GRATULATORIA
QUA

PODAGRAM SI-
NE SALE

EXPLICAT AC DEFENDIT
ET

VIRO JUVENI

NOBILISSIMO POLITISSIMO ET SOLIDA ERUDI-
TIONE ORNATISSIMO

DN. GEORG. SIGISMUNDO
LIEBEZEIT,

MEDICINÆ CANDIDATO DIGNISSIMO
FAUTORI ET AMICO SUO SVAVISSIMO

OB

FELICEM ET HONORIFICUM CURSUS ACADEMICI FINEM
DUM

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES ET LAUREAM
DOCTORALEM OPTIME PROMERITAM

PRÆMISSA SOLEMNI ATQVE ERUDITA DISSERTATIONE

DE

TUMORE OEDEMATOSO-PODA-
GRICO,

CUM APPLAUSU PUBLICO EXCIPIIT,
AMICE ET SINCERE FELICIA OPTAT

D. MICHAEL ALBERTI,

PROF. PUBL. EXTRAORD. ET REIPUBL. NORIB.

PHYS. ORD.

EPISTOLA GRATULATORIA
DUA
PODAGRAM 21.

NE SALE

EXPLICAT AC DEFENDIT

ET
VIRI JOVENI
NOBILISSIMO POLITISSIMO ET SOLIDA ERUDI
TIONE ORATISSIMO

DR. GEORG. SIGISMUNDO

LIBRELLI

MEDICINAE CANDIDATO BIGNISSIMO
FAVORI ET AMICO SVO SVAVISSIMO

DE
FELICEM ET HONORIFICUM CURSUS ACADEMICI FINEM

DUM
SUMMOS IN ARTE MEDICAE HONORES ET LAUREAM
DOCTORALIS OPTIME PROMERITAM
PRAEMISSA SOLEMNI ATQUE ERUDITA DISSERTATIONE

DE
TUMORE OEDEMATOSO. PODA-
GRICO.

CUM AMICIS ET DISCIPULIS EXCIPIT
AMICE ET SACERDOTE LITURGICO

D. MICHAEL ALBERTI
PROP. PUBL. EXTRAORD. ET REIPUBLIC. NORIM.
PHYS. ORD.

NOBILISSIMO POLITISSIMO ET ERU-
DITISSIMO
DOMINO CANDIDATO

Συμφύλου

D. MICHAEL ALBERTI.

Xoptata se se offert occasio, qua verum & sincerum Elogium publico quodam scripto *Politissimi Domini Candidati* exponere ac profiteri, & cum epistola quadam gratulatoria maximè laudabilibus Tuis studiis & conatibus applaudere possum. Dissertationem quandam egregiam, negotium Podagræ quadantenus concernentem, ut specimen solidæ Tuæ eruditionis pro acquirendis Dignitatibus Doctoralibus, publici Juris facis. Sed cum notitia Podagræ tam Theoretica, quam Practica adhuc passim multam crucem figere soleat, placuit propterea præsentī labore Lemma quoddam de *Podagra sine Tartaro* sive *sine sale* resolvere, & de eodem Tecum amice differere. Podagra quidem & ominosum & odiosum nomen existit, partim quia facile in alios suspectos effectus & eventus transfigurari solet, dum vel retropellitur, vel in affectus Paralytodeos, asciticos, hecticos, scirrhosos, œdematosos aut in ariduras, contracturas, & stupores modo conjicitur, alibi prolabitur, partim quia tale malum existit, de quo & veteres & recentiores Medici, ex uberrima experientia contestantur, quod scandalosum, refractarium & vix coercibile sit, de quo etiam Podagricus ille Crucifer *Sydenhamius* implicite profitetur, quod, qui jam diu cum malo hoc afflictus fuit, observationes suas de hoc morbo ejusque cura parum desiderii & votis vulgaribus accommodare queat. Neque tale quidem solum malum existit, hæc Podagra, ex sua nuda & simplici indole, sed adhuc majus malum evadit, si in sua forma atque genio non exacte atque vere agnoscitur, hinc tot Podagræ causales explicationes, vix in solatium miserorum ægrotantium cedunt, quot

humores corrupti & atrabilarii secundum veteres, quot flatulentia, & nescias quales maligni vapores à Fieno, quot fermentationes à Willisianis, quot Nervorum debilitationes, & quot tandem falsa a posteris multis operose & anxie effinguntur & supponuntur. Ex singulis vero ejusmodi persuasionibus & opinionibus, nulla mihi incertior, & magis ridicula videtur, quam illa Podagræ Pathologia quæ cum sale nescias quo Pontico & austero macerata, & cum Tartaro aspersa est, utinam modo Nitrum fuisset, quod ad communem consensum ab omni labe & præcipue putredine præservare debet, ne indies Pathologia illa falsa in putrilaginem rueret. Hæc uti in omnibus morborum deductionibus Pontico quodam vitio laborat, ita tanto magis in Podagræ explicatione, quamvis affatim falsa, tamen semper falsa deprehenditur: unde placuit purgamentum quoddam præsentis conamine conficere, quo tandem ex austera illa ætiologia falsa, & præcipue quidem famosus ille Tartarus, educantur, ne hæc ultro animum humanum vellicent, & in judicii spasmos & spirituum tormenta excitanda cedant: Hinc nihil aliud apponam & proponam, quam Podagram sine sale & Pipere, sine Tartaro quovis i. e. quod Podagra a nulla salina Tartarea, materiali causa effective rodente, pungente, stimulante, pruriente, vellicante dependeat, quam rem primo per instantias ex historia facti proprie fluentes monstrabo, deinde ad objectiones vulgares, & hujus falsæ hypotheseos defensiones, brevissimis respondebo. Quod itaque Podagra a nullo sale dependeat, confirmat 1.) quod hic affectus non indifferenter quaslibet ætates corripiat, sed quod sit morbus certæ ætati proprius, siquidem familiarius post quadragesimum ætatis annum, consistentis nimirum ætatis periodo, subjecta occupare solet, quamvis rarius juniores homines invadat. Ex qua circumstantia quærere licet, quæ hoc suppositum sal, hac demum ætate rodant, pungant, aut generetur atque proveniat? facile quidem excipi posset, quod otia dent vitia, & quod hac ætate subjecta talia ob otia & luxuriam falsa hæc coacervent, & retineant! sed æque facilis est exceptio, quod partim subjecta extra otiosum vitæ genus, hoc malum experiantur, & quod alia subjecta in simili otio-

fa

sa vita versantia Podagram non subeant, quamvis æquali diætâ & aere, aliisq; extraneis causis fruantur, & quod propterea non nudum otium ad hunc affectum disponat. 2.) quâ fiat ut hæc salia hac ætate pedes seu partes inferiores, & non indiscretim universum Corpus offendant? cum vix ex causis physicis demonstrari possit talis descensus Tartari hac ætate in hæc loca contingens; excipi quidem posset, quod hac ætate hi aculei fiant graviores, adeoque tendant deorsum, sed olet hæc exceptio petitionem principii, æque ac si dixerim, quod hac ætate salia in majori copia colligantur, ut propterea inferiora petant, quæ facilis quidem est suppositio, difficilis vero demonstratio seu probatio; si quisquam ultro insistere velit, quod hac ætate salia copiosius generentur, quæritur etiam ultro 3.) partim quâ fiat, ut, dum inter annum ætatis quadragesimum & trigesimum quintum exiguum discrimen, tam quoad robur Corporis, quam quoad vires & vigorem animi intercedat, hoc sal non hac ætatis periodo, sed illa demum generetur? ubi iterum maxime pe-re claudicat illa exceptio, quasi in illo ætatis termino fibræ motrices laxiores fiant, ubi merito nexum desiderare debeo, inter laxitatem fibrarum, & genesin salium, dum salia minime sub infarctu & oppletionem spatiorum majorum, sed sub majori attritione, attenuatione & subtilisatione, per concursum validorum & frequentiorum motuum demum generentur, quod Chymicis accuratioribus innotescit; unde hæc excusatio contra sensum & experientiam rationis & generationis salium est; quo accedit, quod falsa & ab omni Physico Chymico-Mechanica, tanto magis organica corporis vivi ratione aliena sit suppositio, quasi hac ætate, nimirum quadragesimo vitæ anno & post illum proxime concoctio sit debilior, unde salia per potulentia & alimenta, quin ipsum aerem accedentia & accersita, non ita extenuari & subtilisari posse, sed densiora & crassiora obsidere corpus, & poris inhærescere; ast citra illud, quod nuda hæc sit suppositio omni ratione vacua, (dum quæstio moveri posset, cur hoc non fiat trigesimo quinto, sexto, septimo ætatis anno) ultro quæri debet, quâ hoc non ita frequenter contingat, cur non in fœmellis? cur non in aliis subjectis? cur non in omnibus, quæ in hac ætate constituta sunt? cur non in pue-

rulis, quorum textura est laxior, & qui tam acida quam amara, pontica & austera, acria & dulcia &c. affatim ingurgitant? cur non in femellis quibusvis, quæ vulgo quidem laxioris texturæ & otiosioris vitæ generis esse dicuntur? cur non in subjectis Cachymicis, & Cachecticis hæc contingunt, sed in subjectis de reliquo optime sanis? &c. &c. 4.) qui hic affectus certis temperamentis familiaris sit, & non indifferenter omnibus? qui hæc salia, hic Tartarus horridus, solum in Sanguineo-Melancholicis, Sanguineo-Cholericis, Phlegmatico-Cholericis generentur, an non simili ratione in aliis subjectis generari queant, ubi odiosum sane est, tantum exaudire debere, illas steriles traditiones & Theses, omni ratione destitutas, quasi hoc in tali & non alio temperamento fiat, ob rigiditatem & laxitatem temperatam fibrarum, & talem convenientem proportionem fluidi ad solidum, humidi ad tubulos, & quæ sunt aliæ hujus surfuris nugæ, quas singulas recensere piget, & foetet, utpote quales plures steriles excusationes in hac falsa pathologia luxuriose occurrunt, quæ vero quia nimis acres & salitæ sunt, appetitum destruunt & nauseam conciliant, manet interea irrefolubile problema, qui in hisce temperamentorum mixturis salia hæc Tartarea generentur? nisi quisquam impuras, & crassas petitiones principii expectare & exaudire gestiat 5.) quæritur ultro, quæ hac prædicta ætate, sal hoc præsuppositum has crassas musculosas pedum partes vexare & offendere debeat, & non alias subtiles, nervosas, membranaceas, tendinosas, ligamentosas, vel in aliis regionibus Corporis constitutas, vel in pedibus obvias partes. Vulgo quidem dicitur, quod hæc barbarica & Tartarea salia operentur in nervos, sed effectus maximusprehenditur in partibus musculosis, quæ sub paroxysmo, ita dici solito, hujus mali obrigescunt, in quibus etiam maximus dolor & Cruciatus percipi solet, cum alioquin probe peritis innotescat, cujus indolis sit dolor in nervis, tendinibus & ligamentis; quin admirandum est, cur hoc sal stimulans non cum longe vehementiori gradu perioestia offendat, & longe alia dolorum specimina inferat, & concitet, 6.) Contrariatur etiam huic Pathologiæ falsæ, sensus in Podagra obuius, qui non est rodens, pungens, acris, stimulans sed tensorius, tractorius, vibra-

vibrativus, palpitatorius, uno verbo spasticus, quales sensationes a salibus pungentibus non proveniunt, quo loco facilis est illa explicatio exaudienda, quasi hæc salia offendant fibrillas, quæ deinde tali ordine & ratione contrahuntur, sed facilis etiam est demonstratio, quod tales contractiones & obrigescentiæ sine omni salino concursu occurrere soleant, unde non necesse est, tanquam ex quadam prærogativa in Podagra salinum illum stimulum accusare 7.) huc pertinet illa connectio, ex hac falsa Pathologia postulanda, quæ fiat, ut hæc salia generentur in hisce subjectis, quæ ante hac spontaneis sanguinis evacuationibus adfuefacta sunt, quid hæmorrhagiarum cessatio ad genesin salium contribuat, cum longe simplicior sit conceptus, quod eadem ad abundantiam sanguinis faciat, cum etiam experientia teste multi ex hæmorrhagiarum cessatione plethorici quidem deprehendantur, sed non æque facile scorbutici, aut Podagrici, cujus rei magnum documentum sistunt, homines plebeji, seu opificiarii, & rustici, qui quamdiu in agili vitæ genere versantur, vix frequentes hæmorrhagias experiuntur, & nullam salium genesin subeunt, ubi sane iterum miseranda & dolenda est illa excusatio & defensio, quasi ejusmodi homines, masculi imprimis per labores salia hæc iterum e Sanguine & toto Corpore removeant, & eliciant, quæ tamen antea in suo Corpore sine omni dubio gestarunt, & quæ sub præsentia sua tales effectus necessario exserere debuerunt. 8.) magnum vero offendiculum præbet, illa circumstantia, quod Podagra detur hæreditaria, quod propagetur in infantes; ubi conceptu, nedum demonstratu difficile est, quæ salia talia propagentur, aut qui corpus ita extrui debeat, ut tam cito Tartarei illi aculei & hastæ generentur, vix prudens quidam acquiescet, in nuda thetica suppositione, quia Podagra ex ejusmodi stimulis salinis concitatur, ita hanc etiam circumstantiam fieri peculiari quodam modo; quasi hoc fermentum acidum podagricum cum spiritu genitali communicetur; quæ nimis rudis est Philosophia, quando tam crasse modus fiendi occultatur, & loco excusationis sterilis illa exclamatio proponitur, rem esse veram, modum fiendi esse occultum, quamvis quidem non abnegem, quod dentur varii modi, qui in sensus &
men-

mentem nostram non cadunt, illum vero fiendi modum, in hanc classem non pertinere, iterum firmiter scio 9.) Non minus illud phænomenon admodum præjudiciosum est, quod Podagrici insultus quando semel defervuerunt per animi pathemata tanto magis non exsatiata, & citissime & efficacissime denuo revocari possint, ubi iterum urgenda erit necessaria illa connexio, inter animi motus & sal pungens, quæ fiat cum nunc salia illa suspecta obtusa reddita sint, aut dispersa & imminuta, quando Podagricus Paroxysmus remittit, ut sub illis patheticis commotionibus salia statim & nova in promptu sint, & confestim in pedes delabantur, & illico extemporaneo modo pun gere iterato inchoent? quæ fiat ut hæc salia iterum advolent & vellicent pedes, quando præprimis pathetici illi motus non exsantur? sunt hæc talia problemata, quæ difficillime ex principiis falsæ Pathologiæ resolvi possunt, nisi ridiculas & crinibus, ut ajunt, protractas explicationes patienter exaudire velimus, quæ vero cum fale sapientiæ destitutæ sint, non satisfaciunt rationabilibus desideriis 10.) accedit & illa circumstantia quod varie, & sæpe statariam & periodicam podagræ reversionem observemus, ubi attentioni commendo illam quæstionem, quæ contingat, ut hæc salia justis temporibus puncturas & stimulationes suas exerceant, ad quod monstrandum in corpore humano neque mechanica, neque mathematica, neque physica, neque hydraulica, & hydrostatica neque Chymica dogmata satisfacere possunt, quamvis quidem petulans animus horoscopa vasa in Copore humano effingere quidem facile, sed difficile demonstrare queat, quo pertinet 11.) Quod podagra citra ullam necessitatem ad causam materiale consuetudinalis facile evadat, ut adhibitis variis & vulgaribus acidum Tartareum destruentibus remediis, nihilominus hoc malum vel cedat, vel remittat, sed consuetudo tenore recurat, ubi iterum nexus deficit, inter consuetudinem & Tartarum sive sal perpetuo pedes pungens, atque crucians 12.) Cum venus secundum vulgare quoddam dicterium ad podagram disponere debeat, arduum est ex hac causa genesis salis arcescere posse, nisi una diæta luxuriosa accusari debeat, quo loco iterum illa difficultas remanet, quod talis luxuries

xuries etiam omni-abusu salitorum vacua, tamen podagram invi-
tet, aut cum abusu sapidorum stipata, minime indiscretim poda-
gram provocet, quod tamen fieri debebat, si hæc salia sui juris
essent, & hoc negotium nude physice contingeret, prout falsa
Pathologia requirit; 13.) Impossibile etiam est ex hac falsa Pa-
thologia demonstrare posse, ad Hippocratis observationem, &
commendationem, quæ Venæ Iliacæ & Crurales in affectibus Ischi-
aticis, femoralibus, hæmorrhoidalibus, Podagricis, Varicosis,
Coxendicum doloribus, imo ipso fluxu hæmorrhoidali, quid
quod, quæ hi affectus, inter se invicem conspirent: arduum erit
hanc genesin salium in negotio hæmorrhoidali commonstrare, &
diversum decubitus eorundem, ad diversas has regiones con-
firmare, & rationabiliter explicare posse, quæ sub moliminibus
& motibus hisce spasticis, qui ad nullum alium, quam hæmor-
rhoidalem fluxum collineant, salia etiam in ullam æstimationem
venire queant? quæ cum tempore ex regionibus superioribus
ad inferiores salia hæc delabantur? quem nexum ad venas præ-
dictas habeant? cum longe simplicior atque verior connexio
inveniri possit, in motu sanguinis progressivo, in venis hisce,
consistente. 14.) Huc accensenda est, illa analoga historico-
Practica observatio, quod Podagra & affine malum Ischiaticum
per tempestivum fluxum hæmorrhoidalem aut tollatur, aut exi-
mie emendetur, ubi omnis fiducia in hæc salia collocata, peni-
tus cadit: quæ enim poterit hæmorrhoidalis fluxus salia hæc è
pedibus educere, si hæc antea fibrillis inhærescerent? quantum
huius salis rodentis per fluxum hæmorrhoidalem evacuari que-
at, ut, in comparatione ad reliquam Sanguinis quantitatem, re-
siduus Tartarus, non tantæ potestatis existat, quo ultro pedes
vexare queat? & quæ tandem eveniat, ut, quando Podagra jam
habitualis reddita est, hæmorrhoidalis fluxus affectum hunc non
tollat? & per consequens Tartarum non educat? forte sub ta-
li statu hi aculei nimis profunde & firmiter fibrillis sunt inne-
xi? sed cur non postea Podagra indefinenter affligit, quia ex hy-
pothesi perpetua esset Tartari præsentia in pedibus? 15.) Cum
hac consideratione conspirat & hæc, quod Podagram multum
levet, mitiget, & a frequentiori recurso præoccupet, iusta, &
quidem magis præservatoria Venæ Sectio, aut cur non Curato-

ria? per quam forte similiter salia educerentur; cur indiscretim administrata Venæ Sectio hunc affectum exasperet? quamvis ad hypothesein Tartarum una eliminaret: quantum conferre posset Venæ Sectio, qua aliquot Sanguinis uncia subtraherentur, adeoque paucum de illo sale inimico una eliminaretur, ni intra breve tempus illud sal regeneretur, & pristinam tragœdium denuo luderet, quod vi Pathologiæ falsæ evenire deberet, quamvis non soleat, ut ita cum experientia destruat tota hæc excusatio 16.) Quin multam & neutiquam superficiariam attentionem meretur illa circumstantia, cur hæmorrhoides suppressas, aut male & difficulter perrumpentes Podagra insequi soleat? quis hic subest consensus salium Tartareorum cum locis hæmorrhoidalibus? cur hæc salia tunc demum generantur, in hisce subjectis, quando hæmorrhoides hisce difficultatibus laborant? cur non in aliis subjectis hæc genesis salium occurrit, quæ nulla plane molimina hæmorrhoidalia experiuntur? quid plenitudo sanguinis contribuat ad genesin salium, & quidem nunc pedes infestantium? cur ex hæmorrhoidum impedimentis salia in pedibus generentur aut eo delabantur? cur hæc non quaquaversum & in universo Corpore dispergantur? 17.) Animadversione etiam indiget, veterum Medicorum observatio, quod Podagra Evnuchos non invaserit, qui tamen in lauta, delicata & luxuriosa diæta vixerunt, ubi merito interrogandum, quæ illis temporibus (scio enim quod universalitati huius observationis, posteri obloquantur) in Evnuchis, sub tam apta diæta & vitæ ratione salia hæc non genita fuerint? quid venus contribuat ad Tartari genesin? sicuti Hippocrates eloquitur, quod pueri, qui venerem nondum experti, podagram non experiantur, & cur adultiores in hoc actu luxuriosi, frequentius podagram subeant? quæritur, quæ hic possit inveniri connexio, cum salium proventu, sepositis vero omnibus petitionibus principii. In huius phænomeni explicatione non penitus contemnendus est tam *Hippocrates*, quam *Galenus*, qui passim culpam conjiciunt, in plenitudinem & abundantiam humorum, quamvis alias adhuc rationes intermisceant, & cum hisce utiles cogitationes confundant, in quo tamen veterum simplicitati aliquid condonandum est, qui tamen multam laudem promeruerunt, in
stu-

studio illo, in quo historiam morborum non parum exacte anno-
 tarunt. 18.) Meretur ultro aliquam pensitationem conspiratio cal-
 culi cum podagra, quam non modo veteres, sed & recentiores ab-
 unde observarunt: quæstio hic moveri posset, an hic consensus
 ex Pathologia Tartarea demonstrari queat? quî hic ascensus &
 descensus in hæc distincta loca, explicari & confirmari posset?
 quo ordine fluxus hæmorrhoidalis, Nephritis calculosa, Poda-
 gra, & Genealogia Tartari connecti queant? Quisnam occur-
 rat aditus & reditus salis e renibus in pedes, & vice versa? quî ut
 plurimum uno eodemque tempore salia hæc tam renes quam pe-
 des stimulare soleant? an forte salia hæc habebunt harmoniam per
 intercurrentes spiritus? parturiunt montes &c.? cur alius est ef-
 fectus hujus salis in renibus per ulcerationem manifestus, & in pe-
 dibus per nudam rosionem suppositus? quî hæc salia hac ætate,
 nimirum completa virili, qua hæmorrhoides externæ & varices
 evenire deberent, hunc consensum & inveniant, & fervent, ut
 renes & pedes attingant? cur non maturius pedes aut renes, cur
 non ferius? quam historicam circumstantiam iterum minime
 Chymica illa Pathologia explanabit. 19.) Non penitus etiam ne-
 gligenda est illa observatio, ex historia Podagræ deprompta,
 quod femellæ rarius Podagram experiantur aut præ viris infre-
 quentius subeant; & quamvis quidem veterum observationi in
 nostris Climatibus penitus subscribere non audeam, quasi ad *Hip-
 pocratis aphorism 29. sect. 6.* mulieres non Podagra laborent, si
 non menses ipsi defecerint, attamen hæc observatio, non absolute
 postponenda est, dum variæ femellæ podagram non maturius fu-
 scipiant, nisi post mensium cessationem, cujus rei notatu dignum
 documentum allegare possum; novi viduam adhuc vivam, quæ
 octogesimum ætatis annum attigit, hæc est Sanguineo Melan-
 cholica, plurimorum liberorum mater, quæ ad septuagesimum o-
 ctavum ætatis suæ annum Venæ Sectionem cum euphoria admisit,
 quia semper Plethorica extitit, quamprimum vero ob famosam il-
 lā, & vulgo creditā spirituum vitalium conservationem, huic San-
 guinis ventilationi valedixit, perfectam podagram incidit, qua ad-
 huc laborat, quamvis per totam vitam nullum eminentem aut
 Chronicum spasticum affectum experta fuerit! hinc quæro? un-
 de sub hisce circumstantiis ventriculus ita confestim alteratus

est, ut salia talia famosa gignat, licet vidua hæc in accuratissima di-
æta versetur, & plurimum salis & saporum usum evitet? quæ
eveniat, ut aliæ femellæ post mensium cessationem hunc affectum
experiantur: quæ vero infrequentius eundem fubeant ac masculi,
dum tamen creduntur esse torpidioris naturæ, dum in otioso vitæ
genere degunt, dum similiter tales femellæ vino & diætâ sapida &
luxuriosa fruuntur: quamnam habebunt prærogativam præ viris,
ut in illis salia hæc acida, volatilia, Tartarea, non tam frequenter
generentur; quamvis omnes occasiones in illis ad citiorem sali-
um horum genesis concurrant, quænam hic miseranda Corporis
dispositio & variatio effingi & excogitari potest, ne tota excusa-
tio & explicatio sordeat? plures possem in hac circumstantia sup-
peditare instantias, ni brevitatis spatii præfixi, me ad alias considera-
tiones admoneat; 20.) miraculosus præterea est, ille millies mil-
lenis exemplis comprobatus casus, quod dentur homines, qui in
maxime salina diætâ constituti sunt, ubi non modo aqua salibus
acidis est inquinata, sed tota consuetudo ad salia propendit, qui
tamen per totam vitam nullam Podagram persentiscunt: lepida
illa est, quæ occurrit exceptio, & responsio, nimirum Corpora
sunt diversa, fibrillæ vel nervi sunt rigidiores, vel laxiores, ast
quæ exinde demonstrari potest, quod salia non simili facilitate, in
iisdem generentur; non sufficit solum fallaciam non causæ ut
causæ proponere, aut causam quandam ex aere captare & obtru-
dere, sed da demonstrandi: unde quia demonstrationes ratio-
nabiles, & iuste cohærentes in ejusmodi theoria admodum tar-
dæ, causarum vero inventiones præcipites sunt, latet me hercle
error in recessu, de qua re multa dici possent, si tempus permit-
teret. Cur opificiarii & rustici, qui sal cum pane, caseum sapi-
dum, butyrum largiter salitum, carnem cum sale & fumo abunde
imprægnatam comedunt, non experiuntur podagram? rigoro-
sum hic audio responsum: hi elaborant iterum sal. Sie arbeiten
das Salz wieder heraus, crediderim vero, quod multum salis per
laborem ex sanguine regeneretur, & per diætâ reparetur, ut
tantum salis semper mineat in Corpore, quantum ad Podagram
sufficit excitandam: sed piget atque pudet pluribus ad ridicula
taliter regerere. 21.) Cum hac circumstantia, convenit & proxima
alia, quod homines verè scorbutici, non vero vulgo tales

crediti, aut ad communem sensum dicti; non tam frequen-
 ter Podagrici deprehendantur, quales ad hypothesein sal-
 sam necessario esse debeant, hi turgent sale tali acri, &
 quidem fixo, tam sanguini, quam fibris firmitus inhærente, &
 tamen ita frequenter Podagra non laborant, sed longe alias passio-
 nes experiuntur: Scio equidem quod Fautores Pathologiæ falsæ
 asserant, scorbuticos frequenter Podagra corripì, sed est magis
 cerebrina hæc speculatio, & suppositio huic Pathologiæ accom-
 modata, quam per ipsam historiam facti obfirmata, facilius enim
 quicquam fingitur, non facile vero demonstratur, 22.) Dantur
 etiam Podagrici, qui, quamvis selecta & accurata diæta fruuntur,
 abstinentes à suspecto usu saporum, salinorum, vinosorum, at-
 tamen hos cruciatus experiuntur, in quo Pathologi falsi perquam
 anxii & confusi sunt, donec huius phænomeni causam excogita-
 re possunt, semper tamen ita felices existunt, ut ἀπὸ μηχανῆς sal-
 quoddam inveniant, quod ad præsentem casum applicare solent,
 quamvis sub confusa totius illius negotii deductione. 23.) Maxi-
 mopere vero scandalosum & præjudiciosum est, quò per remedia
 sanguinem edulcorantia, repurgantia, à salibus & Tartaro libe-
 rantia, acidum absorbentia, tam parum Podagra mitigari, vix un-
 quam vero curari queat? quæ tamen indicatio therapeutica ad hy-
 pothesin salis absolute proficere deberet, ut remota tunc causa
 materiali, effectus rodens vellicans cedat, atque desinat. 24.)
 Quid quod illud merito observari debet, quomodo ex retropulsa
 Podagra non tam vitia, quæ salibus assignari possint, aut de-
 beant, oriantur, sed potius motus alterati prodeant, ut sunt
 internæ inflammationes, congestiones, spasticæ, aut convulsivæ
 tractiones, infarctus & oppletiones, & exinde demum propullu-
 lantes scirrhi, effectus Cachectici, Hectici, aliique, quales singu-
 li salinis quibusdam inquinamentis perperam adscribuntur: sed
 occurrit tunc nova illa difficultas, quò effectus tales rationabi-
 liter à salibus illis suspectis deduci queant? 25.) Cum hac con-
 sideratione convenit & alia, nimirum quod Podagra ita cito re-
 tropelli queat, ut conceptu difficillimum sit, quò tam repente
 salia talia è pedibus ad interiora abdominis exprimi & proprimi
 possint? quæ tamen alias communiter firmitus fibrillis innexa &
 infixa finguntur, unde repentina Podagræ retropressio non con-

gruit, cum reliquis circumstantiis in hac Pathologia advertendis.
26.) Ex experientia edocti quidā non male profitentur, quod Narcotica in Podagra noceant, quod inter varios alios allegavit A. N. C. *Raygerus dec. 3. an. 2. obs. 22.* cuius rei alii Pathologiæ falsæ faventes, ex longe alio capite, quam ex hac Pathologia causam reddunt, nimirum quasi cum illis naturæ motus turbentur, siquidem constat, quod Opiatorum usum in Podagra sequantur stupores, tumores Oedematosi, aut Paralytodei eventus, aut secundum *Wedelium in Opiologia tophacea durities*; hic sane, remotis omnibus petitionibus principii, arduum erit hanc observationem connectere, cum theoria falsa, ut exinde liqueat, quod in salibus culpa non lateat. Quod vero adhuc attinet, paucas illas & rarissimas observationes de Podagra ex esu cerasorum acidorum, vid. *A. N. C. Dec. 3. an. 3. obs. 46.* ex usu spiritus vitrioli *Tachenius Hippocr. chym.* aut acetositatis Citri orta, licebit merito, in illis hoc dubium movere, an certò, acido illo sali culpa adscribi possit, an non potius hæc in subjectis, ad Podagram ratione ætatis, temperamenti, sexus, vitæ generis, & aliarum circumstantiarum dispositis, occasionem suppeditaverint, ut spasticæ tales commotiones susceptæ fuerint, siquidem à sana ratione non alienum est, quod vitia concoctionis & digestionis, ad motus sanguinis alterationem concurrant, cuius rei documentum præbent, perturbationes mensium & hæmorrhoidum, ex perversa diætâ: vid. *Dec. 2. an. 5. obs. 46. Ledelii ab esu Carpionis Podagra*; nam quæstione adhuc opus est, quæ hæc acida in pedes & non statim in primas vias, in partes interiores, aut alias nervosas, effectum suum stimulantem dimiserint? cuius prærogativæ, nisi per petitionem principii, nulla ratio vera reddi & excogitari potest; vulgo quidem in ventriculum conjicitur omnis culpa, quasi ille salia talia, vel non recte subigat, aut alteret, vel plane generet, & per primas vias citius dimittat, aut qui demonstrari poterit, prærogativa illa supposita unius stomachi præ alio, ad tolerandum, & citius transmittendum acidum tale fermentativum peccans? quæ hoc confirmari possit, sine habito respectu ad differentiam ætatis, sexus, temperamenti, morum, consuetudinum, dispositionis hæreditariæ, quæ tamen singulæ circumstantiæ, in Pathologia Podagræ, exquisitè observandæ sunt. Multa etiam de vinis Tartareis

reis, acidis, facile fermentantibus in Patrociniū salsæ hujus Patho-
logiæ proponuntur, quæ vero etiam cōmuniter experientiæ con-
trariantur, cum similiter alia vina spirituoſa & calida, aut sulphura-
ta ad Podagram disponant, non tamen quia acidum quoddam ſup-
peditant, ſed quia ſanguinem vehementer cōmovent, atq; impel-
lunt, propterea non omnes qui vinis talibus utuntur, Podagram
experiuntur, ubi nimis craſſa eſt illa provocatio, ad differentiam
corporum phyſicam & mechanicam, quia ſolum in theſi ſubſiſtit,
& in hypotheſi deficit; vel etiam tales, qui vina talia quovis ſtudio
evitant, Podagram nihilominus ſubeunt. Cura Podagræ cum la-
cte, ex qua aliqui in Podagra ſalia accerſere volunt, non eſt uni-
verſalis & promeruit huc uſque obſervationibus Medicis inferi,
de quo experimento agit *Greifſelius de cura lactis in Arthritide*,
Doleus in A. N. C. Dec. 1. an. 6. & 7. obſ. 52. Febrius dec. 2. An. 2.
obſ. 3. Cum vero lac habeat etiam temperantem, demulcentem,
lenientem, emollientem virtutem, ſane ſi unquam lac in Poda-
gra conducit, non propteredulcorationem, & acidi involutio-
nem, quæ aſſertio petitionem principii olet, ſed propter prædi-
ctas qualitates proficit. Et unde magis rigoroſe falſi Pathologi
Tartarum in Podagra defendere laborant, quam ex exſudante &
exareſcente calcarea, tophacea, circa articulationes contingente
ſubſtantia, in contumaciori podagra. En Tartarum ſine ſapore!
en ſal ſine acido! en calcem ſubtiliter terreſtrem & inſipidam, quæ
provenit ex, porulis impreſſa, ſubſtantia lymphatica gelatinofa,
tenerrime poris inhæreſcente, & ſub accēſſu aeris exareſcente,
quæ è ſubterjacentibus tendinibus, nunc rigide conſtrictis, ex-
preſſa eſt, & quæ ab omni ſapore acido & Tartareo vacua exiſtit:
tanto magis vero, ſi in ſubjectis quantis per humidis externa refri-
gerantia & coagulantia in uſum tracta fuerunt, qualia porulis impa-
cta deinde in talem calcaream conſiſtentiam tranſierunt; longe
ſane aliam faciem Podagra haberet, ſi ita pedes ſale macerati eſ-
ſent, ut ſal hoc in conſpicuis moleculis exprimi poſſet, unde ni-
mis craſſus mihi hic videtur conceptus, & a ſana ratione quam
maxime alienus, qui tophaceam hanc ſubſtantiam, pro ſale effin-
git & obtrudit. Poſſem ſi tempus, & ſpatium conceſſerit, hujus
negotii plures rationes & demonſtrationes ſuppeditare, ſive
pluribus adhuc oſtendere, quod Podagra à nullo ſale ſive acido
ſive

five alio dependeat, sed quomodo longe verior & rationabilior
 respectus haberi debeat, hæmorrhoidalis negotii in Pathologia
 Podagræ, quod jam perspicue & solide deduxit *Excellentissimus*
D.D. Stablius in dissertationibus de Podagra, de Calculo, de hæmor-
rroidibus internis & externis & in Pathologia sua; quo brevissi-
 mis adhuc annectere placet, *Foresti observationem 1. Lib. 29. ubi,*
dum de causis Podagræ differit, notanter dicit: his etiam si acce-
dit consuetarum excretionum NB forte hæmorrhoidum vel aliarum
suppressio, major fluxio in articulos irrepfit; conferatur obs. 4. cita-
ti libri. Sed acquiescam, cum pauca adhuc verba mihi ad te, *No-*
bilissime & Præstantissime Domine Candidate dicenda sint. Vo-
 lui & debui, ut nosti, ex toto animo tuis cœptis & egregiis co-
 naminibus applaudere. Valedicis tandem *Vir Juvenis Politissime*
 studiis academicis, cum multa laude: acquisivisti benedicente divina
 clementia scientiam & peritiam Medicam, solidam, accuratam & distin-
 ctam, sat maturus es ad altiora conamina, & quo Patriæ tuæ incla-
 rescas talis, qualis inter nos fuisti, dignis nimirum & laudabilibus mori-
 bus ornatus, judicio optimo instructus, scientia solida præditus, animo con-
 tinenti, modesto, & quem commilitones Tui æstimant, suavi politus, & vir-
 tutibus sane elegantibus atque dignis præstantior redditus; hisce accedit quanta
 diligentia, atque laudabili fervore, studia tua perpetuo profecutus sis, & talem
 nunc eruditionem adeptus, qualis te & in Patria & inter externos, certo commen-
 dabit. Obtulisti modo talia diligentia & scientiæ specimina, quæ decus & hono-
 rem Tuum nunquam delebunt. Gaudeo adhuc, quod cum applausu publico sub
 meo Præsidio, dissertationem ventilaveris, variisque calcar addideris, quo ad fimi-
 lem solidam & egregiam eruditionem pertingere queant. Gaudeo de Te, ut au-
 ditore quondam quodam, ex optimis & suavissimis, selecto; Et qui modo exteras
 regiones & Batavorum Lycea adiisti, eoque ipso pulchram tuam voluptatem majore
 scientiarum apparatus colligendi, obsignasti, macte nunc esto hac virtute, per-
 ge viriliter insistere hisce honorificis tramitibus, & indefinenter divinam benedi-
 ctionem exorare, sic nulla Tibi unquam deerit & tranquillitas animi, aliaque ex-
 optata prosperitas. Lauream nunc Doctoralem obtines, jam dudum promeri-
 tam, nunc vero tanto majori cum honore, quo magis eruditio Tua confirmata
 est. Deus benedicat tuis dignitatibus, & futuris conaminibus largissime, annuat
 cum gratia Tuis cœptis, promoveat salutaria Tua consilia, augeat Tibi vires ani-
 mi & corporis, & omnia quæ sunt prospera, utilia & necessaria, ex abundanti in Te
 effundat. Stet Tibi ad dextram, Angelus Domini, sub reditu instante in Patriam,
 efficiat ut salvus & incolumis Tuis in exoptata prosperitate constitutis, Tu tan-
 dem iterum restituaris. De me omnia paratissima humanitatis officia semper pro-
 mitto; de Te vero ulteriorem Favorem & amicitiam desidero. Vale. Dab. Hal.
 Magdeb. d. III. Calend. Mart. A. MDCCXIII.

Typis CHRISTIANI HENCKELII,

NOBILISSIMO
DOMINO CANDIDATO

OMNIA FAUSTA!

PRÆSES.

Dignissimum est notatu effatum illud Salomonæum;
Hoc inveni, quod Deus fecerit Hominem rectum, & Ipse se miscuerit infinitis questionibus. Ubi vocabulum, quod interpretes *recti* nomine efferunt, substantiva forma alibi à Septuaginta Interpretibus etiam vocula *ἀπλότητος* seu *simplicitatis* effertur: Quemadmodum, quod Hieronymus *questionum* vocabulo effert, Vulgata *cogitationis* voce, & aliqui *Inventionis* nomine, exponunt. Lutherus exprimit: *Sie suchen viel Rünste.* Quemadmodum, autem inter *rectitudinem* Geometricam, *Physicamque*, & *moralem*, *simplicitatem*, & ut Luthero placuit, *sinceritatem*, planissima est analogia; Ita videtur etiam omnino *moralis rectitudinis* manifesta designatio in mente fuisse, ex eo, quod ipsi directe opponatur, *implicatio*, & *inquisitio*, *multitudinis* atque *varietatis cogitationum*, *inventionum*, *questionum*. Sane verò non solum eodem sensu, sed vix non adhuc luculentiore, idem Ecclesiasticus alibi celebrat, quod *Deus opera sua plano* prorsus *ordine*, *iusto tempore*, & *tranquillis processibus*, perficiat; *Homines* autem, *laboriosis & perplexis suis machinationibus relinquat*, ut in illis & *vanitatem*, & *ærumnosum* atque *anxium laborem*, exantlandum suscipiant & exerceant. Rectè vero Metaphysici, reali Entitati suæ, assignant, *Unitatem*, *veritatem*, atque *bonitatem*; Ubi, ut ipsi *veritati*, *unitas* atque *simplicitas* convenit, & quælibet *veritas*, non nisi *unum* est ens atque *simplex*: Ita rectè etiam illud intelligitur, quod nihil nisi *unum* sit, quod *verum* est, & nihil, nisi *verum*, sit *bonum*. Elucet autem certe hæc *una veritas*, & *vera bonitas* ex omnibus factis atque institutis Divinis;

)C

quo-

quorum *simplicitas*, immensam illam *sapientiam* Creatoris tanto magis admirandam reddit, quantò ampliùs mortales, cum *multiplici suo labore*, *vanitatem varietatis* perpetuo testatam reddunt, & ex inanitate atque implicatione, nunquam ad felicem aliquem exitum pertingere valent, nisi per *unitates*, & *simplices* veritates, intricata sua cœpta enodaverint & enucleaverint. Elucescit hæc res ex innumeris, tam circa *mixtiones* atque *compositiones*, quam *coagmentationes*, *aggregationes*, & *constructiones* phycas, exemplis. Quo vero evidentiore testimonio, quam ipsius *Motus*? Qui, cum semper & absolute nihil aliud sit, quam *Una* res: In summam tamen confusionem implicat mortalium animos, dum à posteriori, à corporearum rerum *varietate*, in quas influit hic atque agit, & inter quas, varia reciprocatione versatur, ipsi *motui* qua tali, velut infinitas *varietates*, & iterum, *reactiones* materiæ in motum, ita affingunt, ut in labyrintho hoc, tanquam in abyssò aliqua, & rem suam, & spem omnem bonam, ita amittant, ut nihil nisi laborem, & toto hoc ipso, nihil tandem, nisi vanitatem, assequantur. Sanctam Veritatem testor, quod à multis jam annis, mentem meam gravissime perculerit, contemplatio illa, quod circa *institutionem* atque *constitutionem* rerum naturalium, tanquam supremæ Divinæ Sapientiæ effectuum, non nisi *sobriè*, *verecundè*, imò *venerabundè*, versari deceat atque occupari, animum & intellectum humanum; dum utique veritatem harum rerum indagare atque comprehendere aggrediens, quid aliud molitur, nisi ut *Sapientiæ* Divinæ incensum & progressum detegere, pro scopo sibi præfigat? In quo vero negotio, frivole atque temerè versari, quid aliud est, quam Divinam Sapientiam pro negotio ludicro, & per otium atque lufum facile denudando, habere. Ab hoc nempe fundamento assurgit, imperitia illa, nedum incitia, in scrutinio, tam per *historias* & *observationes* phycas, quam *operationes* Chymicas, enucleandarum *mixtionum* atque

que *compositionum* rerum inanimatarum; & *materialis mechanismi*, atque *finalis organismi*, systematum animatorum: Et passim ridiculæ illæ *necessitates*, ipsi *materiæ* adscriptæ, quæ unicè à necessaria proportionē *ad finem*, æstimandæ atque deducendæ erant. Ingens autem harum confusio-
num specimen & exemplum, sistit ipsum negotium *Vitæ*, seu vitalium corporis conservatoriarum actionum. Quæ, ut in integro sano statu vivi corporis, perpetuis *therapeuticis* actionibus innituntur; Ita harum proportionata inten-
sio, atque intenta vigil, imo sollicita, directio, adversus ma-
gis urgentes molestias, nempe *Febris*, quantis turbinibus implicuerit mortalium mentes, ex eo luculentissime patet, quod *Febris in se & directe*, pro morbo habeatur: quæ potius *toto saluari*, & subinde simpliciter *necessario*, scopo, suscita-
tur atque dirigitur. A quo errore, fieri aliter non potuit, quin praxis deinde formaretur, ita perplexa atque aliena, ut ne-
que ratio cum effectibus, nec eventus cum ratione, ullo modo in justum parallelismum redigi valerent. In qua re latissimam certe culpam habet, neglectus ille, circa obser-
vandas, & recte intelligendas, Autocraticas seu spontaneas febrium sanationes; Quæ, licet tam immenso numero, per-
petuò sensibus ipsis occurrant, tamen ad animos homi-
num, intricatis & inanibus curis totos immerfos, vix us-
quam aditum invenire potuerunt. Non patitur tempus neque fert omnino instituti mei ratio, prolixius has res exsequi; Sed venite earum in mentem, occasione Tuæ NO-
BILISSIMÆ DOMINE CANDIDATE, Dissertatio-
nis inauguralis, qua thema tractandum suscepisti, simplex quidem atque planum, sed eo ipso non solum verum, verum etiam apprime bonum: Adeo certe egregium usum practi-
cum involvens, ut quicquid contra *Abstinētiā* hanc pru-
dentem, suscipitur atque tentatur, non irritum solum sit, sed infauftum, nempe noxium. Sanæ videlicet rationi, ex in-
stitutione divina ipsa resultanti, *contrarium*; quam institu-

tionem non solum negligere, sed conæmnerè, imò corrigere
velle, uti nuper scripsi, & constanter tueor, non stolidum so-
lum est, & infelix, sed profecto, si res cordatè æstimetur,
etiam impium. Sensit hoc jam pridem, quantum satis erat,
Hippocrates; E cujus monumentis, quid quæso & certius,
& numerosa repetitione, luculentius, emicat, quam unum
illud, quod nimio pluris fecerit, observationem, atque con-
servationem tranquillam, febrilium motuum, & tenuem il-
lam diætam, quam totis libris de Diætâ tam reliqua, quam
præsertim acutorum morborum, delineavit; quam omnem
reliquum artificialem apparatus aut conatum, salutari
tractationi febrium impendendum. Sed, uti satis esse pot-
est, hæc per occasionem attigisse; Ita Tibi de hac sciëntia
pragmatica, quam specimine hoc ostendis, gratulor: Et uti
illam, non solum è recta ratione sed etiam plurium jam an-
norum practica peritia, comprehendisti, ita ut eandem et-
iam ultra, memori mente retineas, & in ulteriori praxi, per-
petuo usu frequentes, commendo. Ita dum facis, quæ Di-
vino in humana natura instituto consentiunt, habebis etiam
tanto certius, Divinam Benedictionem adstitem, uti Sapi-
entiam Divinam Antistitem. Quam semper ante oculos
habere, & venerabundis precibus exorare, vigili vero simul
& sollicita cura sequi, uti omnium nostrorum cœptorum
felicis eventus unicum fundamentum existit: Ita huic insi-
stens, neque vacillabis, neque cespitabis. Ego Tibi uber-
nam Divinam Gratiam ad animi, corporis, atque praxeos
Medicæ felicitatem, sincero affectu comprecor, & inde o-
mnia fausta atque prospera, securus ominor. Vale | Dab.
die 14. Mart. MDCCXIV;